

107 . București | Punct: Centrul Istoric. Str. Lipsani (Tronsonul dintre str. Smârdan și Bulevardul I.C. Brătianu) | Anul: 2009

Anul: 2009

Cod RAN: 179132.52

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: tip neprecizat

Categoriile sit: Civil, Domestic

Autori: Adina Elena Boroneanț, Elena-Florentina Gavrilă, Theodor Aurelian Ignat, Andrei Mircea Măgureanu, Gheorghe Mănucu-Adameșteanu, Florina Cristina Mitroi, Panait I. Panait, Raluca-Iuliana Popescu, Meda Toderăș

Instituții: Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Muzeul Municipiului București, Muzeul Municipiului București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Muzeul Municipiului București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir", București, Instiuție Nedefinită, Instiuție Nedefinită

Raport

Autorizațiile de supraveghere arheologică nr. 250/2008, 282/2008, 303/2008; autorizația de cercetare arheologicăpreventivă nr. 471/2008

Pe data de 5 septembrie 2008 au început săpăturile mecanice pe str. Lipsani, sectorul dintre str. Smârdan și bulevardul I.C.Brătianu. În conformitate cu proiectul tehnic al beneficiarului strada a fost decapată mecanic până la cota de - 0,80 - 0,90 m, față de nivelul actual al trotuarului. Cercetarea arheologică a fost efectuată în perioada septembrie-decembrie 2008.

Pentru o mai bună controlare a informației, datorită lungimii deosebite a zonei ce urma a fi cercetată, strada a fost împărțită în trei sectoare notate A, B și C: sectorul A este primul, între str. Smârdan și str. Șelari, sectorul B cuprinde zona dintre str. Șelari și str. Zarafi iar sectorul C, ultimul, între str. Zarafi și Bulevardul I.C. Brătianu. Datorită situației întâlnite în săpătură în sectorul A, acesta a fost subdivizat în patru suprafețe, notate de la A I la A IV. În cadrul tuturor sectoarelor au fost deschise case și secțiuni de dimensiuni și orientări diferite, impuse de situația din teren.

Pe toată lungimea străzii au fost identificate fragmente de construcții. Din păcate, în cea mai mare parte, acestea erau în imediata apropiere a construcțiilor actuale, fapt care a împiedicat cercetarea interioarelor clădirilor surprinse.

Un alt fapt este acela al felului în care se prezentau fragmentele de fundații. Cea mai mare parte a acestora erau fundații puțin și foarte puțin adânci (o medie de 40 cm față de nivelul de călcare actual), cu o deschidere mică la stradă și de o calitate destul de proastă a zidăriei. Aceste constatări ne-au surprins, având în vedere că ne aflăm pe str. Lipsani, principala arteră comercială a Centrului Istoric.

Totuși au fost surprinse și clădiri cu pivnițe, precum și o accentuată dinamică edilitară în zona intersecției cu str. Smârdan, pe partea nordică a str. Lipsani.

Descoperirile arheologice cercetate în această zonă le vom exemplifica prin câteva situații sugestive.

Lipsani nr. 32-34

În dreptul unui teren liber de construcții, la demontarea trotuarului au apărut mai multe fragmente masive de zidărie. Ulterior, în urma curățării, a fost identificată o pivniță și resturi de la fundațiile altor construcții.

Pivnița era puternic afectată în partea superioară de intervenții moderne, datele și pe baza unei

monede din aluminiu, cu valoarea de 500 lei, emisă în România, în anul 1999.

Sub nivelul de umplură cu materiale contemporane, apare un al doilea nivel de umplere. De data asta umplutura este din pământ amestecat cu mortar, fragmente de cărămidă. Apar fragmente de porțelan englezesc și românesc, dar și fragmente de sticlă sau ceramică comună din sec. XIX. De asemenea, din umplutura pivniței au fost scoase fragmente de tencuială albastră.

Lungimea surprinsă a pivniței este de 7,85 m, iar lățimea ei este de 1,88 m. La cota de - 3,35 m față de nivelul de surprindere, a apărut podeaua pivniței, amenajată din cărămizi.

Construcția a avut două faze principale. Primul moment este marcat de materialul ceramic din umplutura din zona abandonată (un depozit din prima jumătate a secolului al XIX-lea), datat și cu monede rusești emise la sfârșitul secolului al XVIII-lea, precum și de o monedă otomană - Mecidiye (20 kuruși) emisă de sultanul Abdülmecid la 1845/18462 - ceea ce ne permite să precizăm că această pivniță a fost distrusă de incendiul de la 1847. Cândva, la sfârșitul secolului al XIX-lea, este construit un nou zid, care reprezintă o retragere spre S a pivniței, respectiv o aliniere la actualul front sudic al clădirilor din acest sector al străzii Lipscani.

Conductă de apă

În partea nordică a străzii, în Cas. 1 a sectorului A III, la cota de -1,90 m față de nivelul actual, a fost surprinsă o conductă care se dezvoltă în direcție SE-NV, având o lungime surprinsă de 66 cm. Conducta intră în profilul de NV al casei, părând să continue pe strada Smârdan. Conducta suprapune o fântână din sec. XVI, iar spre SE a fost suprapusă și anulată de fundația unei clădiri din secolele XVIII-XIX. Pe baza acestor relații stratigrafice putem presupune că această conductă era în funcțiune în cursul sec. XVII-XVIII.

Conducta este realizată dintr-un tub ceramic la interior, cu diametrul de 10 cm. Aceasta prezintă la exterior o protecție din cărămizi dispuse în două ape, legate cu un mortar dur. Conducta pare să stea pe un pat de mortar. Între conductă și protecția de cărămidă există un strat foarte fin, realizat dintr-o „pastă de mortar”, albă, aparent fără degresant (nisip sau pietricele). Tubul conductei este realizat dintr-un lut fin, compact, având ca degresant nisip fin. Arderea este făcută la cărămiziu, având însă miezul cenușiu.

Fântâna

În aceeași casetă în care a fost cercetată și conducta de apă, a apărut, la - 2,88 m față de nivelul actual de călcare, o fântână amenajată din cărămizi. Gura și fundul erau de formă rectangulară, în timp ce corpul era cilindric. Gura se mai păstrează pe o porțiune foarte mică pe laturile de E și N, respectiv colțul de SE.

Zidăria din care este compusă această structură se termină la -4,70 m, sub care apare un pământ galben nisipos, curat, fără material ceramic. Umplutura este formată din pământ negru-cenușiu, cu mult cărbune, fragmente de cărămidă, foarte mulți chirpici, fragmente ceramice și fragmente de cahle databile la sfârșitul sec. XVI- începutul secolului al XVII-lea³. Pe baza fragmentelor de cahlă se poate aprecia că aceasta fântână a fost folosită în cursul secolului al XVI-lea.

Hanul Gabroveni

Pe tronsonul de stradă cuprins între Strada Zarafi și B-dul I. C. Brătianu, în dreptul Hanului Gabroveni, au fost trasate mai multe casete de dimensiuni diferite.

Au fost identificate mai multe faze de funcționare ale Hanului Gabroveni. În dreptul casei XI, clădirea a suferit o refacere, sub forma construcției unei posibile intrări, amenajare în urma unei reparații capitale a clădirii existente și astăzi, foarte probabil care a survenit spre sfârșitul sec. XIX. Deschiderea acestei intrări este de 1,15 m. Pereții interiori prezintă urme de tencuială albă, groasă de 3-4 cm.

Strada de lemn

Părți din podirea cu lemn a străzii au fost surprinse în mai multe casete și secțiuni, pe toată lungimea cercetată a străzii Lipscani.

În fața Hanului Gabroveni, la adâncimea de -1,90 - 2,20 m, a fost sesizată o podină de lemn, din care s-au păstrat 2 nivele. Sub nivelul inferior se observă fragmente de cărămidă de dimensiuni mari, poate folosite

ca bază de întărire a podelei de lemn. Pe partea de N, strada e mai bine păstrată, observându-se bine și bârnele transversale.

Pe latura de S, strada de lemn este mărginită de mai mulți pari de formă rotundă, cel mai estic par având 7 cm diametru și o înălțime de 20 cm; cel mai vestic având 8 cm diametru și o înălțime de 30 cm; un al treilea par, mai prost păstrat, apare la 0,60 m V de parul estic și 0,90 m de parul vestic. În acest sector probabil ca am surprins partea inferioară a structurii străzii de lemn, reprezentată o dată de cei trei pari descriși mai sus; imediat la N de aceștia pornesc mai multe bârne, orientate N - S, cu diametrul de 0,10-0,15 cm, nefinisate, unele cu coajă pe ele, peste care este dispusă E - V bârna propriu-zisă pe care se fixau scândurile de 1,57 m lungime și 10 cm grosime.

Descoperirea unei podele din jumătăți de trunchiuri de copaci în caseta V (sector C), aparținând unei pivnițe de la o clădire păstrată parțial, ne confirmă că strada Lipscani avea o deschidere mult redusă față de cea actuală, situație constatată de mai multe ori în cursul cercetărilor din 2007-2008.

Note

- 1. Vestigiile arheologice au fost documentate și cu ajutorul unei echipe de arhitecți coordonată de dr. M. Mărgineanu-Cârstoiu (IAB), din care fac parte V. Apostol (MNIR), Șt. Bâlici (UAIM București) și Claudia Apostol.
2. Moneda a fost identificată de colegul Aurel Vîlcu de la Cabinetul Numismatic al IAB.
3. Cahlele au fost datate de d-na Venera Rădulescu

Informații suplimentare online

[Raportul 4423 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)
